

**AVTAL  
2020**

# HELT SERIÖST?



## ***Dags att städa byggbranschen!***

Vi är händerna som bygger Sverige. Vi går upp klockan 05.00 oavsett årstid och väder. För att bygga framtiden, för alla människor, för alla situationer. Med yrkesstolthet, precision och kompetens. Men vi bygger på ojämlika villkor. I vår bransch finns företag som rundar lagar och regler. Som inte tar ansvar. Som sätter pengar framför oss byggnadsarbeters säkerhet och hälsa. Som går bakåt i tiden när vi vill framåt.

Så kan vi inte ha det. Därför räcker vi nu upp våra händer och kräver ordning och reda på Sveriges byggarbetsplatser!

***Skriv under uppropet och dela din berättelse du också!***

[WWW.HELTSERIÖST.SE](http://WWW.HELTSERIÖST.SE)

 **BYGGNADS**



# HELT SERIÖST?

## **Det är dags att städa byggbranschen!**

Vi som jobbar i byggbranschen vet hur det faktiskt ligger till. Att allt fler bygglag, som tidigare arbetat med vettiga villkor, nu ställs mot bygglag som utnyttjas av oseriösa byggföretag.

Företag som med fusk, ohederlighet och till och med kriminalitet som medel, vill nå vinster. Som dumpar löner och struntar i skyddsronder. Och som såklart undviker kollektivavtal, vår bästa väg för ordning och reda.

Rättigheter och villkor som generationer av svenska byggnadsarbetare kämpat för hotas. Av byggföretag och arbetsgivarorganisationer som ser på - men tittar bort.

Skräckexempel från svenska byggarbetsplatser finns det många av. Arbetare som bygger bostäder för 35 kronor i timmen.

Folk som jobbar 70 timmar i veckan. Svart arbetskraft som utnyttjas hänsynslöst och sover på hårda golv.

Samtidigt som villkor dumpas slarvar företag med säkerheten. Dödsolyckorna i vår bransch ökar. Hittills i år har 15 personer omkommit på svenska byggarbetsplatser. Tusentals har skadats.

Under hösten genomförde svenska myndigheter kontroller av 100 företag på 75 byggarbetsplatser. Resultatet talar sitt tydliga språk. Hälften av företagen riskerar sanktionsavgifter. Var fjärde byggarbetsplats fick omedelbart stängas av på grund av allvarliga arbetsmiljöbrister. Och det var många fall av illegal arbetskraft.

Det håller inte. Med kampanjen vill vi visa att vi är många som har fått nog och ge alla en möjlighet att berätta sin historia.

*Hälsningar från händerna som bygger Sverige*



AVTAL  
2020

**”När man  
ifrågasätter får man  
'bit ihop' eller  
'dörren är där'...”**

*Anonym*

**HELT SERIÖST?**

## **- Byggbranschen har smutsats ned!**

De villkor och rättigheter som generationer av byggnadsarbetare kämpat för är hotade, skriver Johan Lindholm och Torbjörn Hagelin från Byggnads.

Byggbranschen har smutsats ned. För två gamla timmermän som oss gör det ont att skriva så. Vi byggnadsarbetare har stor yrkesstolthet och tycker om våra jobb. Vi är händerna som bygger Sverige. Men likväl så behöver det skrivas.

När vi går in i avtalsrörelsen nästa år gör vi det i en byggbransch där verkligheten präglas av lönedumpning, oseriösa aktörer och bristande arbetsmiljö. Därför lanserar vi nu vår kampanj för att städa upp i byggbranschen.

Vi byggnadsarbetare vet hur det faktiskt ligger till. Skräckexempel från svenska byggarbetsplatser finns det nämligen många av. Arbetare som bygger bostäder för 35 kronor i timmen. Folk som jobbar 70 timmar i veckan. Svart arbetskraft som utnyttjas hänsynslöst och sover på hårda golv.

Samtidigt som villkor dumpas slarvar företaget med säkerheten. Dödsolyckorna i vår bransch ökar. Hittills i år har 15 personer omkommit på svenska byggarbetsplatser. Tusentals har skadats.

Under hösten genomförde svenska myndigheter kontroller av 100 företag på 75 byggarbetsplatser. Resultatet talar sitt tydliga språk. Hälften av företagen riskerar sanktionsavgifter. Var fjärde byggarbetsplats fick omedelbart stängas av på grund av allvarliga arbetsmiljöbrister. Och det var närmare 30 fall av illegal arbetskraft.

De villkor och rättigheter som generationer av byggnadsarbetare kämpat för är hotade. Byggnads vill gå framåt medan andra krafter

vill backa bandet till en tid då vi arbetare inte hade något att säga till om.

Att det ser ut så här i svenska byggbranschen år 2019 kan en utomstående knappt tro. Utanför en byggarbetsplats står oftast en skylt med ett välkänt företagsnamn. Klart man tänker att det går rätt till där inne. Att det bakom staketet finns 50 underentreprenörer med varierande grad av laglydighet och seriositet är inget man skyltar med.

Stora svenska byggföretag och arbetsgivareorganisationer känner till den här verkligheten. Det är de själva som skapat den. I stället för att ha egen anställd personal eller anlita schyssta bolag tar de in underentreprenörer som rundar både kollektivavtal och lagar. Huvudentreprenörernas egna kontroller håller inte måttet. I jakten på större vinster har lönedumparna välkomnats med öppen dörr.

Men fler och fler företagare börjar nu vakna upp. De inser vilka krafter de släppt loss. Svenska bolag förlorar jobb och konkurreras ut av aktörer som dumpar löner och struntar i arbetsmiljön. Näringslivsorganisationernas strategi har kommit ikapp de egna medlemsföretagen. De har bitit sig själva i svansen.

Många har fått nog och kräver förändring. Byggnads växer och vi är nu över 104 000 medlemmar som tillsammans sätter ner foten. Mot fusk, mot lönedumpning och mot dålig arbetsmiljö. I nästa års avtalsrörelse kommer vi att ta strid för att vi ska kunna bygga Sverige på jämlika och rättvisa villkor. Vi hoppas att alla seriösa byggföretag som vill ha sund konkurrens kommer att kroka arm med oss.

Det är dags att städa byggbranschen.

**Johan Lindholm**, ordförande Byggnads  
**Torbjörn Hagelin**, avtalssekreterare Byggnads  
*Svd, 2019-12-08*

## Sveriges byggnadsarbetare har ordet

Den 4 december 2019 lanserades kampanjsajten heltseriöst.se. Den som vill kan skriva under Byggnads upprop för ordning och reda och lämna sin berättelse från verkligheten. Hittills har över 10 000 personer skrivit under uppropet och drygt 250 berättelser har kommit in.

Här kan du läsa ett urval av berättelserna.

”Arbetsgivaren hotade med svartlistning för att jag bad Byggnads om hjälp och ställde krav på traktamente och hemresa som företaget inte ville betala, på grund av att jag var lärling.” /Fredrik

”Det fuskas med säkerheten, många utan fallskydd på ställningar, skyliftar. Långa arbetspass som på slutet medför trötthet och slarv. Större krav på snabbare arbetstakt från arbetsgivare. Totalt kaos om skyddsombuden tas bort.”

”Jag jobbade på ett stort pappersbruk vid Falkenberg 50 M från en annan grupp med arbetare var av en man fick en krankrok i huvudet och dog i ambulansen å han hade fru och barn.” /Anonym

”Tvingades jobba med epoxi utan säkerhetsutbildning eller hälsoundersökning (trots lovord i över ett års tid) och förväntades ljuga om att det var genomfört för kunder.” /Anonym

”Samma chef lät inte en helt ny lärling tvätta av sig och byta kläder omgående efter att denne råkat spilla flera liter Epoxi över sig, utan denne förväntades jobba klart så att golvet inte skulle förstöras.”

”Under min tid i byggbranchen stötte jag ofta på ventilationsarbetare som åt, fikade och vilade i driftutrymmet som vi driftade. Grabbarna jobbade hårt. I princip dygnet runt och det var riktigt

stökigt, skitigt med unken lukt. Att dom använde utslagsbacken i vårt driftutrymme som toalett gjorde inte saken bättre.” /Sakarias

”Jag jobbar inte inom Byggnads men tänker att ni borde ha en möjlighet för den som vill berätta sin historia att bli uppringd eller spela in sin berättelse anonymt på en svarare. Men det kanske ni redan har.” /Christina

”Från Östeuropa kommer det många arbetare inom byggsektorn. Det visar sig på de flesta byggarbetsplatser.”

”När jag började jobba 1989, var det ca 1000 anställda på företaget jag nu jobbar på, nu är vi ca 250 man. Utan att företaget tappat marknadsandelar... Man har ersatt rekrytering av egna anställda med utländsk låglönearbetskraft.”

”Arbetade på ett bygge där man måste ha IdO6 för att komma in i snurrgrinden. Men vad gör det när staketet är vidöppet bredvid?!.. Man kunde se hur målarna, snickarna mm stod och väntade på att kollegan med IdO6 bricka kom och öppnade dörren till bodarna, så de kunde komma in och ta sin fika, eller lunch. Staketet? Ja, det stod öppet från morgon till kväll.” /Seriöst?

”Hur länge kan du acceptera mobbing på jobbet?”

*”Alla utanför byggbranschen måste få reda på att det inte kommer in några skattepengar när de utländska företagen bygger i Sverige.”  
/Mattias*

*”Glasbranschen verkar hamna mellan stolarna, speciellt om man enbart jobbar med bilglas. Finns ingen klar uppgift hos Byggnads vad grundlönen är inom bilglas, bara om man jobbar med allt inom glas.”*

*”Varje dag går man till sitt arbete, som är självklart för många. Men att utsättas för de risker i ett arbete kan variera. Som byggnadsarbetare finns riskerna överallt och dagen som jag aldrig trodde skulle kom tillslut för mig.*

*Ett stressigt och ostrukturerat stambyte för ett lokalt fastighetsbolag som pressade från alla håll resulterade i slarv och nonchalans från min arbetsgivare.*

*Att utföra arbete från ställning medför alltid risker. Att en besiktigad ställning ändå fri från faror är inte sanning. På min arbetsplats upptäckte och poängterade jag flera brister. Underentreprenörer byggde om ställningen hej vilt och det fanns stora risker då ställningen inte var komplett.*

*Min olycka skedde då jag trots min upplysning om bristerna till min arbetsgivare utförde mitt arbete pga min lojalitet och resultat för projektet.*

*Olyckan skedde där jag gick igenom ett större hål som inte var skyddat, jag föll ner och i min fallolycka bröt jag två revben och en sjukskrivning på tre veckor var ett faktum.*

*Trots olyckan uteblev förbättringen på ställningen och ställning på tre ytterligare hus uppfördes med samma brister.*

*Jag satt ner min fot och beträdde inte ställningen mer, och uppmanade mina kollegor att göra de*



*samma. Med blandat resultat.” /Marcus*

*”Jag arbetade i ett katastrofföretag. där fick vi arbeta extra många arbetare blev sjuka och skickades hem direkt och avskedades.”  
/Anonym*

*”Pappa och hans arbetskamrat har varit ställningsbyggare i tjugo års tid. Nödvändiga kurser och dylikt gick ut 2013 och förnyades aldrig av företaget. Ena chefen har dumpat sina soppåsar (med bland annat fruns tandproteser i) på lagret som pappa och hans kamrat sett efter lika länge som de jobbat där.*

*De har dessutom skött i stort sett all kontakt med kunderna ensamma, utan de administrativt anställdas hjälp. I dag har de flytt företaget och tagit kunderna med sig. Tji fick de arbetsgivarna för att inte ha respekterat sina anställda.” /August*

*”Arbetsmiljöer som ibland är katastrofala.*

*Asbest, damm och andra farliga ämnen tas väldigt oseriöst i många fall. Ibland går man runt och tänker att det bara är tur att ingen skadats.*

Det finns alltid utländska arbetare på bygget man jobbar på, om dom är seriös vet man aldrig." /P.



*"Jag fick höra att jag var fjantig när jag inte ville gå ut på en balk 15 meter upp. Det fanns inte några fästpunkter, dock när jag tog av mig selen vart de ett jävla liv. Mitt argument va att den inte hjälper om jag faller när jag ändå inte kan fästa den, jag var lärling och det var chefen som skrek (jag gjorde det sen pga. tidsbrist)."*

"Man är anställd på 50 tim/vecka. Ibland blir man frågad att jobba helg, har man då jobbat för mycket timmar så måste de ta ledigt, plocka ut från deras semesterdagar. Har de inte jobb för 10 tim en dag så blir de ombudda att gå hem, och får bara lön för de timmar de arbetade den dagen. Jag vill alla anställda ska få för allt betalda ex. Jag stannar i bil firma och kör varje vecka 6 timmar och får inte betalt." /Tobiel

*"10 Målare från Lettland bor i ett rum på 10 kvm jobbar för 40 kr/ tim för ett svenskt målarföretag som hyrt in dom via deras bemanning i Lettland som dessutom betalar arbetarna i Lettland svens-*

*ka facket måste vakna! Detta företaget är inte liten kan jag säga." /Nisse*

"Arbetsledare på Skanska säger att här ska det rivas. Tar två lärlingar till arbetsplatsen utan handledare. Dom får varsin tigersåg och förklaringen att alla innerväggar ska rivas. En vecka senare klagar dom till skyddsombudet att de har ont i fingrarna..." /Skanskaanställd

*"Nånting måste ju bli bättre. Jobbat som betongarbetare och snickare sen 1988. Nu måste vi ställa högre krav både i upphandlingar och avtalshandlingar. Vi är inga slavarbetare."*

"När jag var ute på APL i 2:an på gymnasiet visste jag inte om att man måste ha hjälm på sig på bygget jag var på och det resulterade att jag fick en ventilationstrumma i huvudet som gav mig ett jack i på skalen som syns ganska tydligt när jag är kortklippt, mina handledare sa ingenting och dem hade inte heller hjälm på sig." /Jesper

*"Min chef säger att vi på firman är överbetalda och att dom måste sänka allas löner..."*

"Möter ofta i min roll som skyddsombud ansvariga på byggen som helt saknar utbildning och kompetens för att ansvara för arbetsmiljön för alla på bygget. Samma personer som ansvarar för arbetsmiljön ansvarar också för produktionen, vilket tror ni kommer först?!" /Claes

*"Jobbade på ett välkänt företag i Norrköping. Med många utländska arbetare varje dag var den samma gap o skrik från arbetsledare ,hotelser, mobbning, dålig säkerhet. Hur fort jobbet gick skulle det gå ännu fortare nästa gång."*

*Kommentarer som: blir du sjuk får du sparken! Sa till folk att dom inte fick gå med i facket. En sak är säker - sätter inte en fot på sådant företag igen. Fabrik, fabrik, skrek chefen när det skulle*



*jobbas ännu fortare. Var fan tog den svenska yrkesstolthet vägen?"*

"Människor som springer på våra byggen i joggingshorts eller så byter dem om i en av lägenheterna vi producerar. Jag står maktlös och ser hur vår goda stämning och laganda man haft under mina år på storbygge är ett minne blott, huvudentreprenören är i princip bara en beställare av tjänster och vi sitter i grupper i arbetsbodarna och förstår inte varandras språk."

*"Det började för ca 25 år sedan, efter lågkonjunkturen 92-94 så började dusch/matplats/städning snålas på smygande och då gick man permanent över till service, eftersom man såg var det barkade åt."*

"Det var en liten firma och man vågade inte ta upp lönen pga att man behövde pengar och jobbet, så nu förtiden skulle jag aldrig jobba för en liten firma tyvärr pga att de utnyttjas väldigt mycket när man är ung."

***"Många utländska firmor anställer folk och betalar 50-100 kr per timme. Malmö är fullt med såna. Det är slaveri, fusk med skatt... Speciellt om du sanerar asbest för 80 kronor per timme... Wtf." /Anonym***

"Utländska företag som anställer sina anställda kom in på den svenska arbetsmarknaden. De får 100 kr per timme och arbetar bara 6 månader för att undvika att betala skatt i Sverige. De ger svenska företag låga kostnader som de har tecknat avtal med. Sådana anställda behöver inte yrkesbevis eller grundutbildning." /Krzysztof

*"'Vita staden' Uddevalla för 3 år sedan. Sju gubbar fick äta och dricka kaffe bland gips och isolering i en halv byggd villa." /Michael*

"Jag är rivare & sanerare. Ingen asbest utbildning men får ändå hantera asbest. Gör man något på annat sätt än chefens så blir man kallad "Handikappad, ingen hjärna, åk tillbaka till psyket" och sen får man knappt ta lunch eller frukost fast vi har rätt till 45 min rast varje dag."

*"Mina kollegor har 40 kr mindre i lön än dom ska ha som fullbetald rivare. Vi får som svar "jag är inte med i facket", "det är mitt företag, mina regler"."*

"Jobbade på tak för några år sedan, inge fallskydd, livlina när man va uppe på taket och inge kollektivavtal så jobbade för ca 6-9 000 för en full månads jobb."

*"Sitta på en ställning som står mot en betongvägg och kapa i betongen med en vinkelslip med stenklinga, helt utan varken skyddsräcken, mask eller skyddsglasögon, sitta och andas in de där jäkla dammen helt utan konsekvenser för sig själv eller andra arbetare som jobbar nedanför som också får i sig skiten." /Rickard*

"Har eget måleriföretag. Märker mycket nedgång i priset på jobben. Samt miljön som man jobbar i är hemsk. Ändringar på detta." /Ivan

*"Bygget vid Oscarsteatern (mittemot Kungsträdgården) fick dom bära upp stämpeln i trapporna och man sade till, då garvade dom och sade att det e inte Skanska eller JM, sedan blev man av med jobbet. Så nu säger man inte till längre efter förlorat ett antal jobb pga. engagemang?"*

"Har sett och pratat med utländsk arbetskraft där dom får avtalsenlig lön så inte facket sätter käppar i hjulen, problemet är att dom får betalt 8 timmar men inget dom resterande arbetade timmarna den dagen."

*"Vi ser hur en hel entreprenad schaktas och säljs ut till företag och hur lönedumpning sker på våra arbetsplatser. Vi låter ackords lagen slås sönder av all frustration när du längre inte är huvudentreprenör på ditt egna företag utan blir en UE åt UE. Allas lika värde → vart fan tog det vägen?"*

*"Finns snart inga byggen kvar där ansvaret tas av ETT Företag. Styckade entreprenader o hur många led som helst, omöjligt att veta vem/vilka som betalar skatt eller är rent kriminella.*

*Men samma partier som vill kasta ut invandrarare jublar i smyg åt detta för det driver ner löner o tystnaden angående skydd mm. är numera total. Ingen vågar ta risken att vara obekvämt för arbetsgivaren."*

*"Jag är yrkeslärare och det börjar att bli ett stort problem, när vi söker APL-platser och de frågar om eleverna pratar ryska."/Lasse*

*"Nu äntligen börjar resan mot schyssta villkor för arbetarna."*

*"I USA inspekterar man allt arbete innan man gjuter, i Sverige inspekteras det inte förrän slut-*

*inspektionen. Legionella-vatten istället för säkert vatten. Inspektioner sparar miljarder nog att inför sex timmars arbetsdag."/Jänkarn*

*"Som arbetsledare blev jag mer eller mindre tvingad att bara använda våran utländska UE till övertid och helgarbete. Dom behövde vi bara betala en fast timpenning för "Dom jobbar in, då behöver man inte betala övertidsersättning".*

*Berätta gärna igen med vilket stöd man kan arbeta 3 mån i sträck 11 h om dagen?" /J*

*"Såg baltiska arbetare bila is från valv med slagborrar istället för att använda ångjanne eller mattor som man brukar."*

*"Jag har alltid haft detta i tanken om att alla ska komma hem till sina familjer hela och rena, varje dag ser jag framför mig där olyckor kan ske. Har sett fall olyckor när jag va huvudskyddsombud och själv ramlat ner från tak."/Jimmi*

*"Lånar ut ido6 genom staketet. Seriöst eller hur?"*

*"Många utländsk byggarbetare betala tillbaka till arbetsgivare upp till 25% av sin lön varje månad."*

*"Har sett på hur entreprenörer som är bland topp fem största köper in arbetskraften/hantverkare ifrån underentreprenörer. Då kommer det lite folk vart ifrån som helst.*

*Jag ska inte säga att dom inte jobbar på. För det gör dom riktigt bra. Men det blir ibland lite fel och man får vara med förklara, så gott det går. För dom är ofta ifrån Östeuropa.*

*Jag har mött en som lärt mig göra riktigt god gulasch. För han har innan jobbat som kock i 20 år. Jag har möt en annan som jobba för att finansiera sitt intresse att bli en MMA-fighter.*



Jag möter ungdomar som inte klarat av skolan. Så de får ta vilket jobb som helst.

Vad jag nog upplever ifrån ledningen är att i och med dom inte är yrkesarbetande med yrkesbevis, så tycker man ju att dom inte ska ha en jämförbar lön med den som har yrkesbevis. Vilket i teorin är korrekt. Men ska dom då få jobba på bygget?"

"Jag jobbar som arbetsledare idag. När jag börja som snickare lärling 2004. Så riktade man skarp kritik till rivning bolag. För det fick gå vilt till och folk inte kunde språket. Idag mer än 15år senare. Så har dom gått ifrån riva. Till att till och med bygga under samma premisser som de rev för 15 år sedan. Nämligen närmast inga.

Så har vi svikit alla med yrkesbevis. Varför ska de behöva gå i skolan och lärling tid. När det går hur bra som helst, att sluta efter 9:an och sedan ta jobbet ifrån en som tagit sig igenom hela programmet.

En radikal förändring behöver vi se. Ifrån Byggnads och byggindustrierna. Ifall vi vill behålla den svenska byggstandarden och kompetensen."

"Vet en svensk kille som har ett 20-tal ryssar som gipsar åt mellanstora byggbolag. Han tar ut 95 000kr i lön per år har en axoparbåt för 2 miljoner kör en cx90 men skall köpa ny Porsche i början på nästa år. Hans bolag omsätter 1,5 miljoner. Har dessutom ett café i Aftonbladets lokaler där



diverse granskare fikar dagligen. Tänk om dom visste. Parasit." /Tomas S

"Hälsade på uzbeker som bodde i en etta i Fittja. 30 st. i en lägenhet, de hade madrasser hela golven som de sov på och åt burkmat hemifrån då de inte hade råd att köpa mat

i Sverige. Lönen låg mellan 20-30 kronor i timmen, svart såklart."

"Jag är utvecklare och leverantör av ID06-system. Jag har alltid trott på och argumenterat för individens vilja att göra rätt. Gång på gång ser jag hur fel jag har."

"Jag har delvis valt bana för att branschen svek min pappa. Han var sönder efter 45. Han berättade om korrupta kommuner och byggbolag, hur man vann upphandlingar med fejkbud och svartjobb. När jag 30 år senare fick reda på hur stor skatteflykten var, så mådde jag illa, och reflekterade över samhällsutvecklingen i övrigt kontra alla dessa stulna pengar. Och det är inte ens kriminellt att anlita någon som stjal från oss andra på det här viset."

"Under mitt arbete ser jag hur en hel byggbransch och även svenska kommuner (Göteborg!) kramar sig fast vid alla möjligheter att kringgå och lura systemet. Fusket är systematiskt och heltäckande, hela näringskedjan är inblandad. Här täljer man guld på bekostnad av de mindre bemedlade, och sedan går man till valurnorna och röstar för fler sjuksköterskor och bättre skola.

*Jag tror inte de förstår vad de egentligen gör. Vem de stjälar ifrån. Man kanske tror sig bygga hus, men det man egentligen bygger är vårdköer. I skolan får inte ungarna ta med sig böckerna hem inför provet, för det finns inte böcker till alla. Och detta är 2019 i Sverige. Skolan saknar pengar för att en korrumpierad jättebransch stjälar dem. Man stjälar inte godis - eller skolböcker - från barn."*

"UE-kedjorna är långa, men fuskare: read my lips - ni kan inte gömma er så länge till. Myn-digheterna börjar förstå, lagarna kommer ikapp, och det är med ett leende på läpparna som vi leverantörer skall tända våra blåslampor när kontrollerna intensifieras."

"Om ni slutar samarbeta med sossarna så löser sig allt."

"På mitt projekt hos Byggpartner funkar allt perfekt. Bara svenskar som jobbar där, blir väl säkert en annan utveckling snart även hos dom."



"Finns verkligen skyddsombud som e anställda av facket? Jag mejlade och ville ha besök. Jobbar som byggsvetsare samma byggnad som det sprutlackeras. Är det ok? Får jag ingen respons kan ni glömma mej som medlem." /Roger

"Arbetsmiljö existerar inte längre överhuvudtaget!! Det ska bara gå snabbt snabbt snabbt."

"Utländsk arbetskraft sitter som boskap i skåpen i bilar. Sittandes på murar hinkar och blir avsläppta på bygget där jag jobbar." /Röris

"Det finns ruttna ägg i alla branscher, så även inom bygg. I motsats till många andra länder, finns det dock i Sverige hur många verktyg som helst för att få till en bra arbetsmiljö. Från arbetsmiljölagen (som är svensk lag) till möjligheten för ett lokalt skyddsombud som kan kommunicera med ledningen. Funkar inte det, kan man få hjälp av fackföreningen. Det kan ta tid, men möjligheterna finns."

Ta ett eget ansvar för din arbetsplats och använd verktygen som finns. Var aktiv, saklig och professionell. Det ger mycket mer än att sitta i ett hörn och vara missnöjd med tillvaron. Von nichts kommt nichts.

Kommentarer från chefen som "ingen hjärna" och "åk tillbaka till psyket" är såklart helt oacceptabelt och då kvarstår bara att säga tack och hej.

Vad gör man om man är missnöjd med sin bilverkstad, tandläkare eller frisör...?

Det finns alltid jobb till duktiga byggare!" /Tokin

"Det hände varje dag, vecka, månad och år. På min arbetsplats NKS så var det mängder av folk som delade på ido6 kort. När det var kontroller såg man horder med människor som vände och inte gick till jobbet den dagen."

*”Stod på ett Skanska bygge och murade fasad. Ett toppenjobb. På bygget bredvid som också var ett Skanskabygge stod ett gäng romäner och mura-  
de. Fick möjlighet att prata med en av dom och  
dag vid lunch och frågade hur mycket dom tjäna-  
de. Dom fick betalt 120 kr/m2 dom murade. Så  
som deras bygge såg ut så tjänade dom ungefär  
60 kr/h. Ska det behöva vara såhär?” /Muraren*

*”Jag blev uppsagd pga arbetsbrist, fast i själva  
verket gav firman jobben till en firma från Li-  
tauen. De ville att vi skulle jobba sida vid sida  
med litauerna det sista jobbet vi hade och lära  
upp dem. De jobbar för 120 kr i timmen och  
varken skattar, betalar sociala avgifter, eller  
fordonsskatt här och ändå är de här året om.  
De behöver inte jobba efter den arbetsmiljön  
vi ska ha. Förmodligen betalar de ingen skatt  
någon stans, men får ett ido6 ändå.”*

*”Känns väldigt fel att man ska slåss på så olika  
villkor. Jag tycker att det minsta man kan kräva  
är att lagen ändras, så att alla får skatta och  
betala sociala avgifter, samt fordonsskatt i det  
landet de arbetar i. Dessutom ska samma lön och  
arbetsmiljö regler gälla. Helt seriöst, har vi aldrig  
fått någon utbildning i arbetsmiljö eller säkerhet.  
Det är bara att gå upp på taket och köra som  
gäller!” /Rickard*

*”Var på ett stort NCC Bygge i Göteborg  
nyligen och skulle mjukfoga mellan partier  
och pelare. Det var trångt att komma åt från  
liftkorgen så arbetsledaren tyckte vi skulle  
kliva upp på liftens räcken. När vi påtalade  
att detta inte var tillåtet ville han bygga en  
extra plattform inne i korgen.  
Jag sa till han att, får han den idéen godkänd  
med utförd riskanalys så kliver jag gladeligen  
in i korgen och utför arbetet. Det slutade med  
att en konkurrerande firma utförde arbetet.”  
/Fredrik*

*”Vi på BRA jobbar stenhårt med säkerheten. Vi  
har fokus på KMA. Det jag upplever som svårast  
är att få folk att följa säkerhetsreglerna. Jag upp-*

*lever att jag lägger så mycket energi på att tjata  
på folk att jobba säkert.” /Björn*

*”Svårt att få tag på skyddsombud på arbets-  
platserna, kan ju bero på Byggnads pyra-  
midala avsaknad av objektivitet och med  
de ställer sin medlem i en ohållbar situation  
gentemot sin arbetsgivare...” /Börje*

*”Jag hade en projektledare som en gång ville att  
jag skulle sätta svep för stuprör på en fasad på  
ett 7 våningar högt hus. Det var putsfasad så  
det krävdes att man proppar fast stiften. Arbetet  
skulle ske utan ställning, han ville att jag skulle  
göra detta från balkongplattorna, stiften skulle  
sitta ca 50cm ut på fasaden. Sedan kunde jag ju  
sätta stuprören också! Jag ställde naturligtvis  
inte upp på detta.. Fick senare på dagen samtal  
från vd:n om jag hade samarbetssvårigheter med  
projektledaren...?” /Jan*

*”Inte bra.” /Torsten*

*”Jag var larvig när jag ville ha  
sluss när jag skulle sanera as-  
best tyckte min arbetsgivare.”*

*”Som röris har man ett helvete. Installationer  
som är , Sönderbilade sönderborrade, sönder-  
sågade, svårt att hänga med bygtempot med  
alla dessa provtryckningar man får göra.”*

*”Bygg ett väderskydd med 3 lärlingar eftersom  
det är billigare.”*

*”Tillåtet att stänga stigen under för fallskydd  
eftersom det är ett rikt område.” /Stockholm*

*”Det renoveras i en fastighet i Högdalen. Ingen  
av byggarna har någon id bricka några få kan  
svenska. Har inte sett en enda elektriker på plats  
men kablar är dragna och nya proppskåp instal-*



*lerade. Lägenheterna är fulla med byggdamm och där går arbetarna omkring dag efter dag."*

*"Kvalitén sjunker. Kvantiteten per timme sjunker. Den slutliga kostnaden blir högre och högre. Säkerhet!" /Lukasz*

*"För ett halvt år sedan jobbade jag hos en arbetsgivare och jag hade en obehaglig situation. Jag började prata med honom om terminen, men han sa att han inte skulle betala mig pengarna. Även om jag i kontraktet har en betald termin på 25 dagar.*

*Jag trodde att det var så normalt, men sedan i juni blev jag mycket sjuk av magproblem. Jag var tvungen att genomgå en undersökning på sjukhuset, men de hjälpte mig inte där och jag flög bort för att kontrolleras hem.*

*Två veckor senare kom jag tillbaka, men han sa att jag inte skulle få pengar för att vara sjuk. Och i juni betalade han bara 5 000 kronor. Kontraktet säger att jag har en månadslön på 30 620 kr.*

*Jag var väldigt rädd för att berätta det här och jag vet inte om det skulle vara möjligt att hjälpa mig med något?" /Aleksandr*

*"Jobbar som arbetande arbetsledare. Får inte lön för all extra jobb jag göra sen stå många dagar ensam på tak då säkerheten sviker. Om något skulle hända så spelar ingen roll med eller utan sele för där är ingen att hjälpa. Sen vill jag tillägga att säkerheten är ett skämt överlag så länge jobbet blir gjort och gjort i tid!"*

*"HSB bygger i Gällivare. Vet att dom som bygger där har tagit dit polacker som jobbade för lägre lön än vad en svensk byggare skulle ha."*

*"Ser inte så bra ut, för många lönedumpar företag på marknaden."*

*"Fick sparken från mitt företag JSB, där jag var lagbas, skyddsombud och facklig förtroendevald. Då jag påpekar och ringer arbetsmiljöverket. För folk fuskar med skydd och 5 rumänerna hade 60 kr i timmen. Fick varken någon hjälp från facket eller någon annan. Har även stängt ner NCC Montage (Polen) på 500 anställda för att dem fuskade med löner och fick betala ut 15-17 miljoner i rätta löner.*

*Även där fick jag säga upp mig som sympati för polackerna då jag blev hotad av väldigt många utav de som förlorade jobbet och fick fel löner. Mått psykiskt dåligt av att ställa upp för Sveriges arbetare och förlorat ett jobb jag älskade på NCC.*

*Tack för att ni har så dålig skyddsnät visselblåsare. Hade 4 möte klockan 7-11 på kvällen för deras arbetsgivare ej skulle komma på oss. Fick 70 som tack totalt för bensinen som täckte halva och inget för tiden.*

*Det var sista gången jag på min näsa i blöt. Kommer göra som alla andra hädanefter och bara se om mott eget. För det finns inget skyddsnät för oss som står upp för branschen. Visst, Johan Lindholm kom ner på ett av mötena. Men de hade jag inte mycket för då jag redan förlorat jobbet och framför allt mina vänner/kollegor. Aldrig igen.*

*"Tack Byggnads." /Simon*

”Bort med allt fusk.”

”Jag vill inte ha fusk något mot mig.” /Tomislav

”Jag är med i Byggnads och företaget har kollektivavtal. Men följer dom det? NEEEEJ!”  
/En grävmaskinist

”Jag vill utbildningarna mig om bygg för att jag har se mycket orättvist i vara branschen!”

”Blev utköpt av Skanska när jag som skyddsombud sa ifrån när dem hade ett bolag inne vid namn Gs mark och Mattias knegare av. Chefens son jobbade på Gs mark. Blev förföljd av Andreas hjertzell och hr Alexander Gillberg och Torbjörn Karlsson. Dem kommentarer min klädsel också!”

”*Jag är rädd.*” /Erlandas

”Om inte facket skulle vara här skulle jag bli avskedad på lösa grunder.” /Rami

”För mycke oseriösa företag.”

”Stressen idag på vanliga 40 tim veckor är tillräcklig för att man ska bli utarbetad och hur ska det då vara på 70 tim?” /J. S.

”Det fuskas med både certifikat löner yrkesbevis mm. Listan är lång kan vi stävja detta kan vi attraktiva igen.” /George

”Tyvärr många som inte kommer från Sverige som jobbar för en mindre lön än avtalet men kan inte lika mycket som en svensk snickare med utbildning, vilket gör att det blir fel byggt men till ett billigare pris för företaget.

Fast det kommer med högst sannolikhet vara samma prislapp till kunden som om det vore en fullt utbildad snickare.”

”Schakt i sand och skorsten, nästan ingen släntning alls och en kollega var nära att få ett ras över sig. Maskinisten blev förbannad när jag ville avbryta arbetet, inhyrd från en av de största entreprenadföretagen i Sjuhärads. Seriösa chefer? Nä, sa upp mig på dagen!”

”Mer löner och bättre arbetsvillkor.” /Yaya

”Jag är Sandris. Jag arbetar för ett företag utan soc.garantees!” /Sandris

”Kommer olika folk olika veckor på jobbet. Ingen kan svenska. Dom får jobba 6 dagar i veckan och inte ha rast med oss andra. Ingen får prata med dom. Ryktet säger att dom har 80 kronor i timmen.”



”Den här skadan kunde lika gärna hänt hemma i skogen, så det behöver du inte bry dig om... Vi har koll på allt”. Detta fick jag till svar från min chef när jag undrade vad som hänt kollegan. Han trampade snett på en spånskiva, en sena i foten skadades. Med gips, sjukskrivning, operation och arbetsträning m.m. som påföljd.”

/Daniel Skyddsombud

”Vi måste försvara svenska arbetsavtal.”

*”My boss of the company there is no payment rule of 193 kronors per hour! It pays me less 173 kronor per hour and I have Yrkebevis ! Not one so far Akord he didn't pay me.”*  
/Aleksandar

”För att få bukt med det enormt stora fusket i byggsektorn så krävs det hårdföra metoder. Vi måste mångdubbla den facklig personal på byggnads fackens lokala kontor.

Dvs. de lokala kontoren anställer rena byggkontrollerare som dagligen besöker byggen och gruvor där byggen pågår. Dessa tjänstemän ska ha en enda uppgift. Jaga svart arbetskraft hänsynslöst, granska allt till grund och botten. Oseriösa byggföretag som bryter mot arbetsmiljön ska kunna svartlistas i ett offentligt register.

Ett företag måste bevisligen kunna intyga att de bedriver ett aktivt arbetsmiljöarbete åt dessa byggfack tjänstemännen. Dessa tjänstemän ska ha rätt att kunna fråga ut personal precis när de vill. Om deras syn på saken om vad som sker på arbetsplatsen. Dvs de frågas ut om de tycker att företaget verkligen följer olika avtal mm.

Visar det sig att företag talar osanning hotar och tystar personal om olika saker, då ska fackförbund ha rätt att stänga arbetsplats omg och med arbetsmiljöverket ge böter som är så

höga så att företaget aldrig gör om misstaget igen. Exempelvis ett bötesbelopp på 100 000 kr blir 10 miljoner kr i böter. Att betala pengar svider hårt! Så får vi bukt med allt kriminellt på arbetsplatserna. Lite USA stil i bötesutdelning.”

*”Jag vill ha stark bransch med bästa arbetsmiljön!”*

”Arbetade som förrådschef på ett mellanstort företag i flera år och fick inte rätt lön, blev lovad och lovad när jag konfronterade chefen över mig, fick sparken under märkliga förhållanden, nu måste det vara slut med att utnyttja folk.”  
/MM



*”Under mina 3 år som anläggare i göteborgsregionen och även Skaraborg så har jag upplevt att det tullas mycket på arbetsmiljö och säkerhet för att det är ”smidigare”, ”snabbare” och i sin tur ”billigare” än att göra på lagligt, rätt och riktigt sätt.*

*Som svar från chefer när man ifrågasätter får man ”bit ihop” eller ”dörren är där” tyvärr vet man att om det händer något är det ingen som tackar dig med pompa och ståt eller vill ta ansvar men man är ju lojal!”*

”Jag har varit med om följande på mina arbetsplatser:

1, Långa dygnspass 24-26 timmar i sträck utan direkta raster! Har du mat får du äta den på stående fot.



2, Diskriminering för att jag är kvinna och mamma ”du kan gå om du vill men ingen vill väl anställa en ensamstående mamma fattar du väl” fick jag höra från en chef när jag ifrågasatte säkerheten i arbetsuppgiften. Eller klassikern ”har du pms/mens eller?” När man säger ifrån efter många elaka kommentarer/pikar för att man är kvinna.

Brukar inte bry mig för de talar mer om personen som uttrycker sig så än om mig, men det är ju svårt som kvinna att komma in i branschen och bli en accepterad och respekterad kollega och jag tänker att det är min plikt att sopa banan för nästkommande kvinnor.

3, Asbestrivning utan någon som helst utrustning eller behörighet, detta är ju inget de meddelande om innan arbetet utfördes utan efteråt, sånt tar man inte i utan anlitar seriösa sanerare.

4, ensamarbete när arbetsmiljölagen säger att man ej får vara ensam pga av fallrisk och svimningsrisk pga giftigas.

5, säkralyft- den där stroppen som gjort sitt används ändå för vi måste vara klara och ej hinna åka och köpa en ny alternativt är för snåla.

6, säker schakt, hur många gånger har man inte fått kasta sig åt sidan vid hus dräneringar för att en schaktvägg rasat emot en. ”Men skynda, vi har bara två dagar på oss på detta jobbet”.

7, provanställning, klassikern att de säger upp två veckor innan den löper ut, för att sen provanställa nästa ”kull” de kan underbetala och köra slut på. Helst inga utbildade i branschen som har koll på säkerhet och arbetsmiljö utan bara behöver ett jobb och tjäna pengar.

8, smusslar bort timmar från din lönespec.

9, fryser ut dig för att du är den jobbiga tjejen och ifrågasätter om arbetsmiljö och säkerhet. För att få dig att vantrivas och säga upp dig själv.

10, efter ett 20 timmar långt arbetspass höra att är du dum i huvudet från en maskinist, bli trängd in i ett hörn, undanknuffad och dragen i utav denna, höra från chefen när jag uttrycker mig otrygg att jobba med denne. ”Att du är anställd som anläggare så det är bara att bita ihop, dessutom har kollega 2 inget körkort.

Det finns massor med berättelser att framföra men dessa är vad jag kom på i skrivande stund.

Med vänlig hälsning, en tjej som älskar yrket, som har skinn på näsan och slåss för att vara kvar i branschen Och för att den skall bli tryggare för oss alla!” /J

*”Jag arbetade på företaget i 2 år, de höjde inte min lön. Jag bad om hjälp i facket, de slutade ge mig arbete, mig sparken från jobbet.” /Sergiu*

”Jag arbetade i det här företaget sedan 07/01/2019 den första månaden som jag inte fick lön för jag lämnade en månad under den sista månaden av arbetet andra veckan i oktober. Jag kallar honom att han inte svarar och inte svarar.” /Raul

*”Ointresserade byggherrar av skyddsregler eller tillsyn. Jobbet ska bara utföras!! Vid påpekande så är man utbytbar. Byggregler gäller efter ryska, litauiska eller polska lagar. Påpekar man något, så får man svaret dom gör ju det...” Dom moderna slavarna”. Dumbeterna som drivs igenom, gjordes inte ens för 25 år sen.”*

”Vi måste få stopp på lönedumpningen och säkerhetsbristen.” /Anders

”Grävmaskinisten som var helt omedveten om säkerhetsföreskrifter... Inhyrd av Peab. Också städare som hade 30kr/tim (svart) på samma bygge...” /Michael

”Jag går ner i schakt varje dag och ibland rasar det. Oftast går det bra men ibland får man springa. Inte kul när man är 3 meter ner i backen.” /Ante

”Hej! När jag blev stjälp av AFA. Nu är jag fattig sjukpensionär utan någon ersättning från vår gemensamma försäkring.”

”Jobbat på samma bygge som polska målare som hade 100 kr/h. Anställda av svensk firma (firman var ägaren) genom polskt bemanningsföretag. Boende i industrilokal fick dom betala själva.

På ett annat bygge satt 14 st polska murare i samma bod. Två av dom drack starköl hela dagarna. Istället för att få ställning byggd inne på balkongerna så tejpade dom ihop sex ställningsunderlägg som sedan tejpades fast uppe på en trappstege och sedan en plank uppe på det ut till ställningen...

Finns hur mkt mer som helst att berätta. Svårt att se någon annan bransch där sånt här skulle accepteras så bra initiativ från Byggnads!”

”Bedrövt ingen yrkesstolthet längre hos många östeuropéer!”

”Utländska underentreprenörer som inte kan svenska eller engelska. Kommunikationen är 0 %. Byggkranar som kolliderar. Vart är vi på väg?”

”Arbetsmiljön blir lidande då bygget ska bara force-ras framåt i denna pressade bransch. Utländsk arbetskraft konkurrera ut oss och de har jag själv erfarenhet då vi svenskar fick gå från bygget men utlänningarna var kvar.”

”Hade en arbetsledare, som också var skyddsombud, som alltid hackade på mig. Till slut blev jag flyttad till andra uppgifter (grovis, trots att jag

var anställd som snickarlärning). En dag skulle jag städa under en byggställning som hade dörrar längre upp på två plan. Skyddsombudet tyckte inte att dörrarna behövde spärras av trots att jag arbetade direkt under. Sen blev jag uppsagd. En månad på jobbet.”

”Min arbetsgivare köper inte till oss arbetskläder och tillåter inte anställda att gå med i facket.” /B.

”Vi är utsatta dagligen för asbest.”

”Jag är rörmokare på mindre firma i Motala där arbetsgivare uppmanar att linda böjar med asbest med mat plastfolie och kapa, plocka ner ledningar de tar betalt i fakturan för saneringen men i själva verket är vi som gör det.”



"Facket måste ut till mindre firmor och informera om asbest de manipulerar om dess hälsoinverkan vi har ingen hälsovård eller friskvård."

*"Lärlingar utnyttjas och skickas utbildade på jobb där de också blir drabbade folk river ner utan att arbetsgivare har kollat asbest i kakelfix har drabbats flera gånger och vägrat ta såna jobb men de skickar äldre vvs gubbar som skiter i det eller vägar inte säga ifrån."*

"Jobbar på ett företag där facket ses som pest och pina då folk som har ringt och anmält företaget har fått sparken på dagen, av diverse andra skäl såklart. Ett företag som har kollektivavtal men ej följer det resulterar i en massa pengar minus varje år på röda dagar, arbetstidsförkortning mm som ej betalas ut. Säkerheten har man fuskat med länge då ej korrekt skyddsutrustning finns till lags, och utbildningarna är bristfälliga."

*"Vi utför farliga arbeten men fåt varken utbildning eller betalt för det!" /Micke*

"Underbetald väldigt underbart får inte chansen utveckla jobbat med samma lön i snart ett år 126 fast jag kan svenska har flera cert och får mycket mindre av mina kollegor dem kan inte ens jobbet inte ens svenska fattar inte hur det går till chefen borde höjt min lön för länge sedan."

*"Det som sker nu inom byggbranschen är helt katastrof!! Jag ser våra svenska snickare som byts ut mot polska! Jag ser oseriösa byggare som gör allt från El, VVS, murare, snickare.. ja you name it!! Jag är riktigt besviken på allt detta skit i vårt land!"*

"Här har vi kämpat för att få det bra på byggena både för arbetsmiljö och byggstressen! Men nu är det raka motsatsen tameraan!! Det är modern tids slavhandel och okunnande som råder på våra arbetsplatser idag!"  
"Arbete lika på samma villkor."

"Som utyrad träarbetare träffar man många som är negativa till facket. De förstår inte att det är vi medlemmar som är facket. Och att vi kämpar för allas lika villkor i branschen."

*"Tyvärr ser vi mycket fusk inte bara bland oseriösa företags anställda. Vi måste lära nya" att ett bra utfört arbete ger rätt att ställa högre krav på arbetsgivarna och i avtals/löneförhandlingar."*  
/Tell

"Första lärlingsjobbet varade i tre veckor. Slutade med att jag fick cykla ut till arbetsplatsen och efter jag var klar efter halva dagen och försökte få tag i chefen svarade han kl 13 dagen efter. Skylde på att han inte hade någon mottagning.

Andra lärlings jobbet fick jag 10 kr mindre i timmen än avtalet. Dög det inte så var det bara att gå hem. Fick inga verktyg. När jag ringde och sjukanmälde mig (40 graders feber) nio månader senare ringde chefen upp efter en timme och sa att jag inte var välkommen tillbaka till jobbet.

Tredje lärlingsloppet jobbade jag själv i fyra veckor på ett kommunalt nyproduktion projekt. Var tvungen att köra höglyftaren själv för att få upp material på ställningarna, det var ju ändå ingen på firman som hade behörighet för den." /Murbräckan

*"Jag blev uppsagd direkt ute på byggprojektsplatsen med förklaringen att det fungerar inte" för att jag inte "tagit för mig mer av möjligheterna", och trots att jag ville ha en mer precisering av svaret så fick jag det inte.*

*Då bör det kanske inflikas att jag också var lite över en månad ny i företaget med ingen tidigare yrkeserfarenhet inom det specifika området (tät-skiiktsmontör) -vilket företaget vid anställningstillfället åtog sig att lära ut.*

*Att som ny på ett företag agera efter konceptet "ta för sig av möjligheterna" kan för kollegor och*

*andra uppfattas som en översittar-attityd vilket ju inte är särskilt attraktivt för någon part.*

*Jag fick heller ingen tidigare kallelse till kontoret för en uppföljning eller ens ett kortare samtal om exakt vad jag kanske kunde förbättra eller göra annorlunda. VDn i fråga hade inte heller varit ut på någon av de projekt tidigare och sett mig i arbete, något som jag för övrigt tyckte fungerade jättebra och jag hade även en bra social kontakt med mina kollegor.*

*Beskedet om uppsägningen kom därför abrupt och som en chock och hela agerandet kändes väldigt oprofessionellt.” /Simon*

*”Jag säger bara byggbranschen är inte som förr. Det är för mycket utländsk arbetskraft på byggena. Det är inte bra i längden.”*

*”En dekadans och slapphet. Byggnads måste mer frekvent o ofta va på plats, ni vet att pengar är ett brutalt styrmedel, genom syrar hemska samhällen. Om ni inte fattat det så pågår en kamp mellan globalister och nationalistier.*

*Se på USA, England. Sverige viker sig för allt som fn vill, som styrs av globalister, jorden är rund, men vi är inte samma familj?”*

*”Jagskall bara! Tänk på deföljder som kan bli av ett sådant uttalande eller tänkande! Olyckor...” /Thomas*

*”Företaget tar in flertalet ifrån UE, tyvärr så är säkerhetstänket minimalt. Och vi måste börja om från början, och lära UE säkerhetstänket och då utbildning i samma. Fallskydd det största problemet.” /Kent*

*”Först anställd. När företaget la ner arbetsplatsen, bensinstation, fick jag sparken först, dom andra omplacerades. Först in först ut.” /Fredrik*

*”Personen på min tjänst innan mig slutade att göra sitt arbete, endast någon månad senare*

*fick personen hjärtattack, det skulle jag tagit som en riktig varningssignal.*

*Känner mig dagligen värdelös och okunnig fastän jag idag inte är i arbete, deprimerad arg eller kränkt och otränad blev jag på 1 1/2 år när allt stupade. Inne på kontoret pågick ett inbördeskrig, den som kunde det psykiska kriget bäst var dem som blev kvar, mobbing, motarbetning, diskriminering, kränkande särbehandlingar, jag ville lämna staden, höll mig undan och gör fortfarande.*

*Jag gick från frisk, driven, entusiastisk glad, välmående och vältränad, till enormt utbränd och ofunktionell.*

*Två utredningar startades en för oegentligheter där de upptäckte vad som egentligen pågick. Men tack vare att vi haft två tillfällen teambuilding så kunde dom inte anse att det borde anmälas vidare. Trots att HR-chef och distriktschef lämnade rummet pga den olösta situationen.*

*En vacker dag när jag får gnistan tillbaka skall hela min historia ut om detta fantastiskt vackra företag delvis stöpt ur facket. Det skall inte kunna kosta gratis och man definitivt inte kunna tjäna pengar på att förstöra människors liv.*

*På 1 1/2 år har jag sett så mycket att jag knappt trott det var sant. Alltifrån hur en grupp vuxna människor kan behandla varann, till att anlita företag som vägrar samtliga regler, dubbel fakturering m.m. Till felaktigheter i fakturering. Självt vill jag aldrig aldrig någonsin tillbaka till bygg.” /Anonym*

*”Asbestsaneringar i Gävle och Sandviken är under all kritik asbesten sprits i hela byggnaden har varit så länge.”*

”Sånt jävla mygel med yrkesbeviset. Det skrivs ut efter 2 dagar, sen bygger dem egna ställningar överallt. Undra på att det rasar ställningar. / Burton  
Slaveriet fortsätter i byggbranschen. ID06 är verkningslös då oseriösa byggföretag ej använder infobric.

Spel för galleriet att kolla upp dom som använder infobric och straffa hederligt folk som glömt att logga in. Jag är inte van med stämpelklocka.” /Daniel

”Varför sätts inte dessa arbetsgivare i blockad? Tycker facket uppträder mesigt!

*Facket ska väl skydda sina medlemmar? Nu trängs de ut från sina arbetsplatser av oorganiserad arbetskraft och det enda facket gör är att protestera muntligt vilket både arbetsgivare och myndigheter blankt struntar i.*

*Använd strejkkassorna och utlös strejk! Visa lite stake förtusan!” /Nils*

”Hos oss jobbar dom 9 timmar + lördag.”

”Svenska avtal skall gälla på svenska arbetsplatser.” /Knut

”Jag har gått in i väggen och efter 6 månader är det tyst. Jag känner mig isolerad och ingen hör av sig alls. Jag är yrkesmålare och efter sjukskrivningen vet jag inte om jag orkar gå tillbaka.



1982 började jag som gesäll i Göteborg. Kanske är det tystnaden då ingen hör av sig bortglömd. mvh Juan Luis Estrada Den sista målaren på bygget.” /Juan Luis

”På vår arbetsplats har vi en grind till ID06. Men de utländska firmorna har inget ID06 kort, så bredvid grinden är staketet uppklippt så att dom kommer in. När man frågar om det får man till svar att de för egen perso-

nalliggare. Borde det inte vara krav på ID06 på svenska arbetsplatser?” /Jobbe

”Jag anser att stora byggföretag automatiskt har utnyttjat oss svenska snickare att lönedumpa samt utnyttjat oss som förman arbetsledare gratis detta skadar lojaliteten Sverige samt urholkat facket -100% nej inga nya medlemmar . Alla går ur bygnads på grund av stressen slav liknade arbetsförhållande även att facket ej får komma in i.”

”Jag vet några företag som betala inte röda dagarna till personalen.”

”Under högkonjunktur så är det inga större problem att få ut de hjälpmedlen som behövs för att utföra ett bra, säkert arbete, bara det går fort.”

*”Uppsagd utav ett av Sveriges största byggföretag pga arbetsbrist sommaren 2019. Företaget säger att man har gjort allt man kan för att vi ska få vara kvar ,totalt 19 man ! Istället har man hyrt in bemanningsföretag och hyrt in utländsk arbetskraft, man har även sålt ”rent snickarjobb” till billigare företag. Min fråga är då, Har man verkligen gjort allt då !? Och vi var 19 duktiga snickare samt betongare!” /E.E*

”När konjunkturen dippar så snålas det in på de nödvändiga hjälpmedlen men det förväntas ändå att det ska gå lika fort(om inte ännu fortare). Samtidigt som allt synas med lupp för att trycka ner lönerna.” /Dennis”

*”Jag har jobbat i byggbranschen i 5år nu och jag har varit nära att dö fler gånger än jag kan räkna.” /Jesper Hansen*

”I Boliden Aitik utanför Gällivare håller YIT på att bygga 3 st stora vatten klarnings dammar för processvatten. Där har en del oseriösa underentreprenörers åkeri företag lyckat slingra sig in och ta jobb av de mera seriösa större etablerade entreprenad företagen i Gällivare. Dessa företag från Tornedalen och andra ställen dumpar priserna i botten på bekostnad av att inte betala ut riktiga löner till anställda. Speciellt Finländare, invandrare, unga osäkra arbetstagare luras systematiskt av dessa åkeri företag bara för att de inte är med i facket och liknande. Där då de utländska arbetstagare inte får utbetalt övertids tillägg, och helgtillägg mm. Vad som är riktigt skamligt är att dessa företag fullständigt skiter i att ha en fullt fungerande arbetsmiljöplan. Toaletter kan vara full med avföring och dynga, personal baracker som är grisiga och städas sällan på dammen.

Tom att YIT arbetsledare och chefer aktivt beordrar underentreprenörers personal att aktivt bryta mot arbetsmiljöplanen med kör och vilotider och säkerhets tänkandet. Man får tanka på rasten, lunchen och efter jobbets slut. Arbetsledarna kan tom stå och filma en arbetstagare och stå med tidur och klocka maskinförare och trakassera dem på

det viset. När personal kritiserar arbetsmiljö tänkandet och säkerheten, då får arbetstägaren sparken på stående fot. Anser att det är åt helvete att Boliden är så enormt slapphänt med kontroller av underentreprenörers arbetsmiljö och andra viktiga frågor skyddsfrågor. Tom att skyddsombud får inte finnas i underentreprenörs företag. Om någon vill bli skyddsombud, då får han eller hon sparken på stående fot.

Hur skulle det se ut om vi hade skyddsombud på denna arbetsplats! Det skulle inte funka blir enstaka arbetsledares svar!

Det krävs mera stenhårda kontroller av Boliden! Där är inte en människa mycket värt.” /M

*”Hur ser verkligheten ut? Fika-/Omklädningsrum på 2x3m för 3 personer och NOLL möjligheter till att ens kunna duscha efter arbetsdagens skitiga arbete. I bästa fall. Det har hänt att man har fått dela omklädningsrum med råttor i ett skitigt gammalt pannrum. Man får åka kommunalt hem med skiten i håret och på kroppen iförd sina privata kläder som därmed också blir skitiga så det där med att kanske träffa vänner efter arbetsdagens slut är ju bara att glömma. Men rst är nog jargonen ifrån kontoret. Jag är 3 barns pappa som gärna delar ansvaret vid vab, utvecklingssamtal m.m tillsammans med min sambo. Kollegorna är helt ok med det. Kontoret har dock börjat gnälla, inte till mig, men till mina kollegor som gång på gång får försvara mig. Inte undra på att man börjar lacka ur. I samband med allt så gick jag ned i tid för att få extra tid med barnen (småbarnsförälder) och detta försöker man nu få det till att det är firmans ”goodwill” att man godkände tills jag påvisade vad som sägs enligt lag. Men det är tydligen tacken man får för att man tidigare jobbat som ett as för att vara en schysst arbetare.”/J.*

”Bättre med utländsk arbetskraft för svenskar ska bara ha. Från förra arbetsgivaren som inte ens betalade ut arbetstidsförkortning. Han skröt även om att han tjänat ihop första miljonen.”

år i 45 år ?????”

*”Jag ser ett problem i branschen med kränkande särbehandling mot folk som har invandrarbakgrund. I en bransch där så många idag röstar på SD är det svårt för en kille som tex heter Mohammed att försöka passa in i gruppen.”*

”Jag jobbar som golvläggare, har precis blivit färdig med min del i ett bygge. Jag vet inte vad facket (egentligen) tycker om hur vi ska arbeta (Det är ju många människor som tjänar bra med pengar på att andra utför fysiska prestationer). Hur som, så har jag så länge jag har arbetat som golvläggare kritiserat det här byggföretagets tidsplaner och kallat dom både för omänskliga och mordplaner (vissa människor tycker ju att det är roligt när andra råkar illa ut men inte när dom själva gör det ). Dessutom så kan det inte vara bra för klimatet om man pressar allting för hårt. Hur som, om jag skulle följt tidsplanen till punkt och pricka (Vilket jag inte gjorde eftersom jag insåg hur jag då skulle få arbeta i sista trapphuset). Så från plan 10-13 i sista trapphuset skulle jag behövt ligga på 350:- /Tim på ackordet för att hålla tidsplanen. Och på plan 14-15 så skulle jag behövt ligga på 450:-/Tim och om ett Basmöte infaller under tiden så måste jag ligga på 515:-/Tim . Hur många klarar av att ligga på 450:-/Tim på ackordet 8 Tim/dag 220 dagar /

*”När jag blev bosatt sa de mig att ta med mina arbetskläder, och när jag blev sjuk fick jag inte sjukskrivning. Inte en enda röd dag betalades, och jag kunde inte heller använda ATF. Andra villkor för kollektivavtalet uppfylldes inte. När*



*jag frågade varför detta händer hörde jag svaret: för det är inte Skanska. Detta pågår fortfarande.”*

*”Det är inte konstigt det blir fel med denna jävla stress i byggbranschen och tider som ska hållas. Men är det beställaren som ändrar eller lägger till något förlängs byggtiden då NEJ.” /Dahlskår*

*”Som en vanlig arbetare på ett stort rivnings företag så blir jag utsatt för grov mobbing och förtal av mina arbetsgivare som kritiserar mig som person och inte arbetsmässigt som har även mage att kritisera min fru som har fått livmoderhals cancer och dessutom har hon fått sin cancer pga*

*graviditeten. Och i dag fick jag höra att om hon behöver ringa mig vid akuta ärenden så ska hon ringa min arbetsledare som ska vidarebefordra till mig. Grov mobbing är mycket vanligare än vad man tror. Tack.” /Ch*

”Ombyggnation av större fastigheter med pressad tidplan! UE utför rivning så dammet yr! Dammfällor ofta igensatta! Asbest kan förekomma! Få talar flytande svenska!”

*”Hur mycket betyder riskanalyser för en arbetsgivare som låter sina ställningsbyggare bygga vädarskydd utan att använda selar? Detta sker varje dag.” /MB*

”Det är bara att jobba o hålla käften, nästan så det krävs att man alltid ställer upp o jobbar. En timmes rast under dagen är lyx.” / Micke

*”Varje bygge jag kommer till ombeds jag som kvinna att byta om i männens omklädningsrum eller på någons kontor. Samma visa varje gång och man blir en börda i deras ögon.” /Anonym*

I worked at xxx for three and a half years. Salary I received but the extra hours and what I had to pay legally never. I pay over 20 kr / h which is not legal. They do not meet the conditions of the worker. they call the workers and just call who they want. I do not meet the conditions of the worker. I do not take into account the old .The rents are large and they grow as many times as they want. They do not make contracts on the house just so they can leave when they want. I wait for some time to call me to work but refuse it. I get workers who are younger than me. I give them an email and without reply! and many many irregularities. Thanks. /Tigau

”Min pojkvän tvingades jobba 7 dagar i veckan från 7 på morgonen till 19. -20.00 på kvällen!! Knappt några arbetskläder! Ingen toa på arbetsplatsen ingen mikro för att värma maten!! Han var den enda som hade person nr, men hans arbetsgivare betalade ingen

skatt eller sociala avgifter fast han jobbat för henne i 5 år!! Om någon skadade sig kom de in på sjukhus med hans legitimation!! Öststats killar ser typ likadant i arbetskläder!! Och även om det inte liknade eller har samma ålder så var det ingen som reagerade! kollade min killes sjukhistorik ... han har bruten höft med skruvar inopererad i höften .... opererad axeln!! Bruten revben !! Ögon skada ... på papper men det var inte han! De var typ 10 killar som bodde hos henne i ett hus i de småländska skogarna!! De fick 8000kr i mån!! Ibland 10000! Byggde hus som hans arbetsgivare sålde för 4-6 miljoner!! Hon bjöd de oftast på sprit så de skulle hålla sig lugna!! De fick köra bil fast de saknar körkort!! hon äger 4-5 lyxbilar! har bara märkeskläder och killarna lever i misär!! Och när de vill sluta så lägger hon på fb och sociala medier att de har stulit från henne, fast de kanske inte fick sina löner som de skulle!! Det är en sjuk bransch som det måste städas i.” / Veronica

*”Arbetskraft från forna jugoslavien jobbar med stommontage där man skiter i dubbar när man monterar prefab väggar för att dom gör ändå ”ingen nytta”. Man monterar hbf plattor med 10mm upplag .. Gjuter väggar med spackel... Svetsar balkonger utan erfarenhet och licens. Vilda västern... dom pratar inte ens engelska... Borde vara krav på minst kunna engelska annars får man inte jobba...En säkerhets åtgärd som kommer göra att fler skadad o dör inom branschen.”  
/Besviken byggare*

***”Jag måste arbeta utan säkerhet från min direkta arbetsgivare! Hyr mig bara ut och det gör skillnaden.” /Alain***

”Har haft flera polacker med samma löner fast utan overtidsersättningar, Atf och så jobbar dom över ”frivilligt” så då betalar man



inte ut mer i lön. Så mina ob tillägg existerar inte längre.”

”Vi beställde en industritömmare till containern vid ett stort rivningsarbete. Chefen kommer till arbetsplatsen och ser detta, blir förbannad och hotar med löneavdrag pga dyr hyres-kostnad.”

”Jag skulle byta jobb, var på en intervju. Arbetsgivaren en liten firma, erbjöd bra lön, sa rätt saker. Ägaren

sa att man hade en vvs montör anställd, och hade säker vatten. Han krävde att jag skulle ha säker vatten, och betalade för uppdatering kurs då mitt skulle gå ut. Men så seriöst som det lät var det inte. Den andra montören slutade innan jag ens börjat. Arbetsledaren var inte rör läggare. Ägaren kopplade rör, men saknade kunskap och utbildning. Han monterade

pex rör till rör för dusch, rören var utan bockstöd och kom ut i 30 graders vinkel. När jag ifrågasatte rör dragningen, svarade han ingen rörläggare använder Bockstöd. När han inte fick på Bländarfäste fick hela vägen rivas och göras om. Efter en månad sa upp mig, avanmälde ägaren inte mitt säker vatten. Uppgav att firman hade säker vatten. Än idag utger han sig för att vara rörläggare.”

”Låt ALDRIG ekonomi styra arbetsmiljö.”  
/Snickare, Skåne

”Ja man kommer ut på en mark beredning ... ingen ström ingen värme ingen byggnad att sitta i och äta ... Så är det genomgående tid 9h i stället

för 8 ... Mmm när löningen kommer och man har ansträngt sig så står det fortfarande 8 på lönespecen då blir man ledsen när 4 lönespecar ser lika dana ut .och att man har jobbat 50 h över/vecka.”  
/Göran

”Utländska arbetskraften jobbar tolv timmar om dagen 6 dagar i veckan. En del kan inte ens engelska absolut inte svenska. Ibland finns det ingen tvål eller vatten om det ens finns en toa. saker o ting borde blivit bättre med tiden men det blir bara sämre pga pengagirigheten.”  
/Dick

”Varje dag så kämpar man och gör ett bra jobb men det ända man får höra är att man e skit och borde göra det snabbare. Cheferna skiter fullständigt i hur man mår. Till och med vår säkerhet skiter dom i och säger det här löser ni grabbar! Det är ändå ett stort och väl etablerat företag man jobbar för.”  
/Arg arbetare



”Snart 32 år i VVS-branschen. 170kr Tim. Ingen övertidsersättning ej betalt till första kund på morgonen ej betalt från sista kund.”

”Arbeta säkert eller inte alls !!!! Känner nog alla igen, men när det är viktigare för Sveriges näst största byggfirma att visa upp nollade besiktningensprotokoll för beställaren än att ge alla UE tid å rätt förutsättningar för att utföra ett bra jobb. Psykisk stress !!!”  
/Fogare Göteborg

”Hur kan det bli billigare med utländsk arbetskraft när det i regel är dubbelt så många än vad som behövs och arbetar fyra till fem

timmar mer per dag och en till två dagar mer i veckan än vanlig 40 timmars vecka?"

*"Jag tycker att det är mycket utländska företag som fuskar jätte mycket, Nu tyvärr är det mycket svenska yrkes utbildade arbete som är drabbade av detta."/TOTTE*

*"Där jag jobba det fanns en firma som hyrdes ut personal. Dom fick inte ackord pengar plus att dom hade igen semester ersättning ingen röda dagar!!!! Men vi visste att deras arbetsgivare fick deras pengar men igen vågade berätta sanning. Det händer i Sverige år 2020. Jag som skriver är utländskt och medlem i facket exakt 20 år."/Gr*

*"Det finns firmor i ställningsbranschen som delar ut yrkesbevis till grabbar som är helt nya i branschen, väderskyddsutbildning får dem oxå. Livsfarligt att en kille som aldrig byggt ställning får bygga den. Inte undra på att det rasar ställningar o sker olyckor."*

*"Företaget jag arbetar för går i konkurs och arbetsgivaren står och hotar oss att inte skriva på konkursförvaltarens uppsägningsbrev, bara för att vi ska gå över till ett nyuppstartat företag som redan fått problem med ekonomin."*

*"Stressiga tider, Utländsk arbetskraft konkurrerar ut med billigare priser fast sämre kvalitet."*

*"Firman har varslat och sagt upp folk samtidigt som dom köper in nya bilar och hetsar oss att jobba mer effektivt, dra in mer pengar och ta rast på plats utan tillgång till ren plats för måltid eller toalett m.m."*

*"Vi sparar ett par tusen om vi skippar skyddsnet runt taket på 12e våningen - se bara till att inte tappa något!" /tommy*

*"Kollega slitit sönder ryggen, förlamad och rullstolsbunden får sparken och blir utförsäkrad efter 10 månader rehab."*

*"Min arbetsledare bad mig "tänja lite på reglerna", vilket innebar att utsätta mig för livsfara, att klättra ut på ett kraftigt lutande tak från en skylift. Arbetsledaren hade valt att inte kolla arbetsplatsen innan arbetet och inte heller göra en riskanalys som kunden beställt. Allt som behövdes för att kunna utföra jobbet säkert var en byggställning."*

*"En arbetsgivare på ett medelstort byggföretag i Älta utpressar sina utländska anställda att arbeta utan lön på helgerna för att de ska få fortsatt arbete på vardagar. Arbetet sker på arbetsgivarens privata villa utan ID06. I andra fall låter arbetsgivaren sina gubbar arbeta för en sjukskrivningslön. Med mottot "Vi måste hjälpas åt". Allt för att arbetsgivaren själv kan utnyttja Corona-stödet och frysa löner." /K*

*"Jag är rädd att människor som har gett allt istället måste läsa vidare och söka andra branscher." /Göteborg*

*"Efter en olycksfall från stege bar man ut en arbetare på gatan för att hans fall inte skulle stänga ner hela bygget."*

*/Martin*

*"Vi ska jobba åt oseriösa byggbolag som struntar i säkerhet. Bara en sak är viktig - det ska gå fort. Vi sliter varje dag under pandemin men nu blir den enklaste anledningen att hålla lönerna nere. Jag har tappat hoppet om att det ska vända till det bättre." /Micke*  
*"Jobbade 11 år på Skanska tidigare, var skyddsombud i 5 år, sa ifrån i vissa lägen bland annat*

*att de hade ett företag inne som saknade kollektivavtal. Efter det fick jag arbetsledningen emot mig och blev förföljd och kränkande särbehandlad. Bland annat kommenterade de min klädsel och dem tyckte jag vart sjuk för mycket fast jag inte vart det.”*

Lönerna har gått ner, mindre folk på bygget dvs du jobbar hårdare. Funderar på att byta yrke och jag är en som gillar mitt jobb och är omtyckt! Kolla era utbetalningar för 10 år sedan och jämför.” /Stefan

*”I arbetsmiljöplan ska de ha spont mot vägen. Arbetsgivare har kör plåtar med spännband som skydd.” /Anonym*

”Mer hot från arbetsledning när dom har räknat dåligt på jobb ska yrkesarbetarna jobba fortare o stressa mer vi har koll på er arbetsledning ser er mm istället för att vara med o planera jobbet så det flyter på farligt med inkompetenta arbetsledare det blir vanligare o vanligare.”

## **”Jag är riktigt orolig för framtiden!”**

”Inga ackord hot från arbetsledning att man måste jobba snabbare pga lågt räknande på jobb man får skit när man jobbar som fan.” /Micke A

*”-Du som skyddsombud kan ändå inte bli dömd för något, sluta lägg dig i hur andra jobbar. Fattar du inte att vi ligger efter med bygget?! Kan vara de sjukaste orden jag någonsin hört en chef säga.” /Huvudskyddsombud*

”Brandvakter på ett välkänt bygge var från Grekland, talade varken svenska eller engelska. Tror inte att de själva förstod varför de var där heller.”

”Skulle bygga ställning på ett lutande kopparkoppar tak på en kyrka, vintertid och väldigt glatt,

så glatt att det gick inte stå där ens. Vid ett samtal till arbetsgivaren om det var nästan omöjligt, fick vi svaret att det skulle bara göras. Efter många om och med, fick vi startat iallafall, det var många fall där man nästan bröt näsan. Men vi fick startat. Mitt i bygget, kommer en begravningsentreprenör ut, och ber oss sluta göra så mycket ljud (av alla fall man gjorde samt borrande) då det pågick en begravning inne i kyrkan just då. Inte heller detta tyckte arbetsgivaren var skäl nog att sluta den nästan redan omöjliga uppgiften att resa en ställning på ett kraftigt lutande kopparkoppar tak med isbelägg på. respektlöst!! Ska tillägga att jag sa upp mig dagen efter.”

## **”Omklädningsrum på 4 kvadratmeter där 15 personer ska byta om, 2 toaletter för 20+ personer.” /David**

*”Det är stora brister i ställningsbranschen. Kollektivavtal som inte följs och säkerheten ska vi inte prata om. Arbeten som utförs av obehörig personal med icke godkänd utrustning. Dags att se över vad som händer, innan det händer.” /Jönköpings Län*

”När jag som Regionalt skyddsombud besökte en villaägare i Västerås sa denne om sitt takbyte: ”Det är väl inte mitt fel om han ramlar ner och dör, jag har tagit in offerter och det va inte den billigaste. Han får skylla sig själv om han väljer att jobba utan ställning. Vad skall jag göra åt det?” ( tegeltak 5-7,5 meters fallhöjd utan sele eller annat skydd).” /Jörgen

*”Utländska arbetskraften. Jobbar 12 timmar om dagen minst 6 dagar i veckan alla har tio rökpau- ser minst. Språket är ett stort problem en säkerhetsrisk anser jag, vissa kan inte ett ord svenska.”*

*”Villabranschen är katastrof. Jag bevittnar dagligen arbetare som bor på arbetsplatsen. I ett och samma trånga utrymme sover man, vispar betong och lagar sin mat. Tänk vad mycket farlig skit de får i sig, allt för 70-80 spänn i timmen svart.” /Felix*

”Är det dom människorna i samhället som vill bli mångmiljonärer på andra människors bekostnad, som ligger bakom klimatförändringarna? Driver man saker och ting för hårt så kör man sönder det? Oavsett om det gäller människor, maskiner eller en planet?”

*Skärpning. Vi som hade låg lön på företaget var för snälla och sa inte ifrån, men man är rädd att förlora jobbet eftersom de hade kunnat säga upp en närsomhelst.*

*Jag påpekade för chefen att jag hade yrkesbevis men han blev bara sur så fort jag tog upp det. Det gäller att inte vara för snäll. Det gäller att ligga på. Alla ska ha rätt lön enligt avtalet.” /Anonym*

*”Inkompetenta arbetsledare, platsansvariga som hänger upp sig på hjälm, handskar, reflexkläder, men inte hörselskydd, dammsugare för träarbeten, avspärrat kranområde, skarvsladdar som i stort sett täcker golv”*

”Det är för dåliga lagar. Både när det gäller farliga ämnen som ger negativa effekter på hälsan på längre sikt, och när det gäller allvarliga olyckor. Arbetsplatsolyckorna är så lågt prioriterade att risken är stor att ärendet preskriberas. Det är hemskt.” /Mats

*Ingen som förstår svenska/engelska därav missförstånd där personen nickar/säger ja och man förstår det uppstår problem. Sedan avstod vi 5 kr/Tim 70- talet för dusch, bod, städ varje em och slippa sitta på bygget. Den 5 kr är säkert värd idag 50 kr <200 kr idag.” /Birger*

*”Jag är hissmontör. Vissa byggen finns inte ens toalett. Och rinnande vatten. Byggledning- en hänvisar till macken en bit bort.”*

”Det är ju märklig psykologi att vi ska ha hjälm, varselkläder, stålhätteskor, livlinor mm. Men det gör inget om vi arbetar ihjäl oss.” /Otto



**AVTAL  
2020**

***Arbetskor***

**HELT SERIÖST?**

